

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
Кафедра методики позакласної та позашкільної роботи

Тема курсової роботи:
«Моніторинг якості освіти в закладі позашкільної освіти»

Виконала: Войціцька Т.Б.
Методист Вінницького
обласного центру туризму,
спорту, краєзнавства та
екскурсій

Зміст

1. Вступ.....	3
2. Моніторинг як інструмент визначення якості освіти.....	4
3. Завдання, принципи та функції моніторингу якості позашкільної освіти.....	5
4. Інформаційно-методична робота у закладі позашкільної освіти.....	6
5. Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти.....	8
6. Висновки.....	10
7. Список використаної літератури	11

ВСТУП

Позашкільна освіта — унікальне середовище для учнівської молоді, де можна вільно спілкуватися з однолітками на цікаві теми, де ефективно формуються гуманістичні цінності, де відбувається соціалізація та професійне самовизначення. Основою позашкільної освіти є комплексний, всебічний розвиток особистості. Роль закладів позашкільної освіти виражається через розвиток здібностей та інтересів особистісного та професійного самовизначення учнівської молоді. Позашкільна освіта є мотивованою освітою, що дозволяє дітям творчо розвиватися, максимально реалізувати свої уподобання та захоплення.

Пріоритетними завданнями позашкільної освіти як унікальної освітньо-виховної галузі є не тільки навчання, хоча це одна з найважливіших цілей, а й виховання молоді особистості насамперед як громадянина, розвиток її талантів, творчих здібностей, формування духовного світу, практичних навичок соціально значущої, морально зорієнтованої й відповідальної діяльності в суспільстві.

Метою розвитку закладів позашкільної освіти в умовах сьогодення є збереження державних гарантій щодо доступності і безкоштовності освітніх послуг, підвищення ефективності функціонування системи позашкільної освіти; створення умов для саморозвитку, успішної реалізації та професійного самовизначення вихованців.

Освітній процес у закладах позашкільної освіти, як і будь-яка інша діяльність, має свою якість, тому виникає потреба у визначенні рівня цієї якості, що є одним з перших етапів на шляху покращення освітніх послуг.

МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Сьогодні необхідним постає оновлення і підвищення якості змісту позашкільної освіти. Сучасна позашкільна освіта піддається оцінюванню як з боку споживачів послуг (батьки, вчителі), так і з боку держави.

Одним із механізмів, який дозволяє контролювати якість освіти, є моніторинг. Запровадження моніторингових досліджень допомагає створити інформаційну систему відстеження якості освіти та результатів діяльності закладу позашкільної освіти. Важливою характеристикою моніторингу є характер прогнозованих висновків. Питання моніторингу якості освіти досить глибоко розглядається у науково-педагогічній літературі, обговорюється в регіонах.

Моніторинг якості освіти — це збір, обробка, зберігання та розповсюдження інформації про стан освіти, інтерпретація зібраних фактів та прогнозування на їх основі динаміки і основних тенденцій її розвитку та розробка науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення ефективності функціонування освітньої галузі [1].

Порядок проведення моніторингу якості освіти визначають Закон України «Про освіту», Закон України «Про позашкільну освіту», Національна доктрина розвитку освіти України; Постанова Кабінету Міністрів України №1095 від 25.08.2004р.; «Деякі питання зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти»; Указ Президента України № 1013/2005 від 04.07.2005р. «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні»; Указ Президента України № 244/2008 від 20.03.2008р. «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні»; наказом МОН № 54 від 16.01.2020 року «Про затвердження Порядку моніторингу якості освіти». Документи визначають механізм підготовки та проведення моніторингу якості освіти та освітньої діяльності у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти незалежно від їх підпорядкування, типу й форми власності.

ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ ТА ФУНКЦІЇ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Будь-яке моніторингове дослідження — це складний і тривалий процес, який потребує ретельної підготовки, дотримання певних правил і процедур (здійснюється за відповідною технологією).

Основні принципи моніторингу:

1) об'єктивність – максимально об'єктивне оцінювання діяльності закладу, врахування позитив-них і негативних результатів;

2) систематичність та послідовність – проведення моніторингу визначеними етапами;

3) гуманістична спрямованість – передбачає орієнтацію на вчителя, учня, врахування потреб вихованців, гідне самоствердження педагога, створення умов доброзичливості [2].

Функції моніторингу:

- інформаційна;
- пошуково-дослідницька;
- діагностична;
- корекційна;
- прогностична [3].

Всі функції моніторингу підпорядковуються загальній меті — підвищенню ефективності діяльності закладу освіти, і спрямовані на забезпечення наукового підходу в управлінні освітнім процесом.

Моніторинг функціонування системи закладів позашкільної освіти ще не став постійним складником системи позашкільної освіти, але є тим інструментом, який дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення на покращення діяльності закладів. Вирішення питання про результативність освітньої діяльності дозволить судити про ефективність, корисність, соціальну значущість як усієї системи позашкільної освіти, так і кожного конкретного закладу.

Метою проведення моніторингу є виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти,

встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, оцінювання причин відхилень від цілей [2].

Запропонований державною службою якості освіти України проєкт щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості позашкільної освіти дозволяє вирішити комплекс завдань:

- оцінити освітнє середовище закладу позашкільної освіти;
- проаналізувати систему оцінювання здобувачів освіти;
- оцінити діяльність педагогічних працівників закладу;
- визначити ефективність управлінської діяльності закладу.

Заклади позашкільної освіти повинні бути забезпечені навчальними, наочними посібниками та технічними засобами навчання відповідно до освітньої та навчальних програм.

Навчальна програма — це нормативний документ, який окреслює коло основних знань, умінь та навичок, що підлягають засвоєнню, з кожного окремо взятого навчального предмета, містить перелік тем матеріалу, що вивчаються, рекомендації щодо кількості годин на кожну тему, розподіл тем за роками навчання та час, відведений на вивчення всього курсу.

Навчальна програма — це документ, за яким відбувається навчання в закладі, яке повинно зацікавлювати учнів, розвивати їх уміння та здібності, розширювати кругозір.

Навчальна програма — це документ, за яким відбувається навчання в закладі, яке повинно зацікавлювати учнів, розвивати їх уміння та здібності, розширювати кругозір.

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА У ЗАКЛАДІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Інформаційно-методична робота у закладі позашкільної освіти має сприяти удосконаленню освітнього процесу, програмно-методичному оновленню, запровадженню нових форм і методів діяльності, підвищенню майстерності педагогічних працівників тощо. У позашкільному навчальному закладі методична робота повинна забезпечити підвищення кваліфікації

педагогічних кадрів, розвивати творчий потенціал сучасного педагога-позашкільника, вдосконалювати його методичну культуру [1].

Основними принципами організації інформаційно-методичної роботи в позашкільному навчальному закладі є:

– відповідність системи методичної роботи позашкільного навчального закладу сучасному замовленню держави;

– науковість, що вимагає знання сучасних теоретико-методологічних основ розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогіки, психології, соціології з питань виховання творчої особистості;

– системність, що сприяє відпрацюванню мети, завдань, змісту, форм, методів як цілісної системи позашкільної діяльності;

– послідовність, наступність, безперервність, масовість, що вимагає всебічного охоплення педагогів різними формами методичної роботи протягом навчального року;

– творчий характер, що зумовлює максимальну активізацію діяльності педагогів;

– конкретність, що вимагає врахування особливостей закладу, його регіону, типу, завдань та про-грами позашкільної життєдіяльності;

– оперативність, гнучкість, мобільність у врахуванні сучасних вимог до розвитку позашкільної освіти;

– колективний характер, що вимагає поєднання зусиль усіх структур педагогічного колективу тощо [4].

Методична служба закладу позашкільної освіти повинна використовувати різні форми й методи діяльності, серед яких семінари, наради, практичні заняття, конференції, круглі столи, тренінги, конкурси-захисти тощо. Пріоритетами в роботі мають стати зв'язки з науковими установами, вищими навчальними закладами, укладання з ними угод щодо спільної діяльності за визначеною проблематикою. Велику роль повинна відігравати власна друківана продукція з методики організації навчання й виховання дітей, розвитку їхніх творчих здібностей відповідно до вподобань, а також з узагальнення кращого досвіду позашкільної практики. методичні служби закладів поза-шкільної освіти

повинні використовувати різні форми й методи діяльності, серед яких семінари, наради, практичні заняття, конференції, круглі столи, тренінги, конкурси-захисти тощо. Пріоритетами в роботі мають стати зв'язки з науковими установами, вищими навчальними закладами, укладання з ними угод щодо спільної діяльності за визначеною проблематикою. Велику роль повинна відігравати власна друкована продукція з методики організації навчання й виховання дітей, розвитку їхніх творчих здібностей відповідно до вподобань, а також з узагальнення кращого досвіду позашкільної практики.

ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти затверджено у Методичних рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти, затверджених Наказом Державної служби якості освіти України від 29.09.2021 № 01-11/66 та розроблено з метою надання роз'яснень керівникам та іншим педагогічним працівникам, тренерам-викладачам у проведенні самооцінювання освітніх і управлінських процесів та створенні внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти.

Забезпечення якості освіти має бути орієнтована на:

- партнерство та професійну взаємодію у навчанні, вихованні, розвитку та соціалізації здобувачів освіти;
- недискримінацію, запобігання та протидію булінгу (цькуванню);
- академічну доброчесність та академічну свободу учасників освітнього процесу;
- прозорість та інформаційну відкритість ЗПО;
- сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників;
- справедливе та об'єктивне оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти і професійної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів;
- сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їхніх індивідуальних освітніх траєкторій.

Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗПО рекомендуємо здійснювати з урахуванням наступних етапів:

- визначення компонентів внутрішньої системи;
- забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи;
- збір та аналіз інформації, отриманої під час вивчення документації, опитування та спостереження;
- узагальнення результатів;
- обговорення та оприлюднення результатів [5].

ВИСНОВКИ

Моніторингові дослідження закладів позашкільної освіти варто проводити регулярно, це дозволить своєчасно визначити негативні фактори і упущення в роботі, прогнозувати подальший розвиток освітньої установи, розробляти і здійснювати заходи з удосконалення практики навчання та виховання. Результати моніторингових досліджень дають змогу створювати оптимальні умови для кожного вихованця, педагога, кожного суб'єкта освітньої діяльності. Таким чином, моніторинг в освіті — це сучасний механізм управління якістю освіти. За його допомогою можна відстежувати і своєчасно коригувати будь-який процес в освіті. Проведення освітнього моніторингу стимулює позитивні перетворення та мотивує до якісних змін учасників освітнього процесу.

Перспективи подальших педагогічних досліджень полягають у виявленні передового педагогічного досвіду, його узагальненні, розповсюдженні та використанні; відкритті нових проблемних ситуацій; плануванні роботи методичного об'єднання педагогічних працівників; створенні ситуацій, за яких сам педагог зацікавлений у незалежній об'єктивній оцінці своєї діяльності; можливості педагогам, батькам побачити об'єктивну картину освітнього процесу закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кретович С.С. Наукові засади моніторингу розвитку вищого навчального закладу I-II рівня акредитації : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2012. 20 с.
2. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / За заг. ред. О.І. Локшиної. Київ : К.І.С., 2004. 128 с.
3. Моніторинг стандартів освіти / За ред. Альберта Тайджмана і Т. Невіллі Послтвейна. Львів : Літопис, 2003. 328 с.
4. Книга методиста : Довід.-метод. видання / Упоряд. Г.М. Литвиненко, О.М. Вернидуб. Харків, 2006.
5. Наказ ДСЯОУ № 01-11/66 від 29.09.2021 року «Про формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти та проведення самооцінювання освітніх і управлінських процесів у закладах позашкільної освіти».